

Termodinamika feladatok 3.

1. feladat.

a) $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ hőmérsékletű, $0,15\text{ kg}$ tömegű Hg-ra ráöntünk másfél deci $70\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os vizet. Határozzuk meg a közös hőmérsékletet, feltéve, hogy a rendszer zárt, hőszigetelt. A Hg sűrűsége $13,6$ -szereese, fajhője harmincad része a vízének.

b) Három különböző: t_1, t_2, t_3 hőmérsékletű folyadékot keverünk össze kaloriméterben. Fázisátalakulás nem történik. Tömegeik m_1, m_2, m_3 , fajhőik c_1, c_2, c_3 . Mi lesz a közös hőmérséklet?

2. feladat. Egy 2 kg -os, $90\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os bronz darabot $1\text{ liter } 20\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os vízbe merítünk. A közös egyensúlyi hőmérséklet $32\text{ }^{\circ}\text{C}$. Mekkora a bronz fajhője? [$c_{\text{bronz}} = 0,1\text{ cal}/(\text{g } ^{\circ}\text{C})$]

3. feladat*. A fentiekhez hasonló kalorimetriai feladatokban feltételezzük, hogy a rendszer belső energiája csakis hőközlés miatt változik, s ez a változás $cm\Delta t$, vagyis a térfogati munkavégzést elhanyagoljuk. Mekkora a térfogati munka szilárd testek és folyadékok esetén Δt hőmérsékletváltozás következtében? Hány százalékos hibát jelent ennek elhanyagolása a hőmennyiséghez képest? Használjuk a folyadékokra jellemző $c = 4000\text{ J}/(\text{kg } ^{\circ}\text{C})$, $\alpha = 10^{-3}\text{ } 1/^{\circ}\text{C}$, $\rho = 1000\text{ kg}/\text{m}^3$ értékeket. Mi a helyzet gázok esetén?

4. feladat*. Mennyi hő átadásával érhető el, hogy egy 40 g -os, $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os jégkocka $27\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os vízzé alakuljon? A jég olvadáshője $L = 80\text{ cal}/\text{g}$, a víz fajhője $c = 1\text{ cal}/(\text{g } ^{\circ}\text{C})$.

5. feladat. Az emberi test fajhője jó közelítéssel megegyezik a vízével. Mennyi víznek kell elpárolognia egy 70 kg -os ember bőrfelületéről ahhoz, hogy az ember hőmérséklete $1\text{ }^{\circ}\text{C}$ -al csökkenjen? A víz párolgáshője az emberi test átlagosan $37\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os hőmérsékletén $573\text{ cal}/\text{g}$. [12 dkg]

6. feladat. Mennyi hő szükséges ahhoz, hogy 2 kg jeget $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ -ról $200\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os gőzzé hevítsünk? A jég fajhője a vízének fele, a víz forráshője $540\text{ cal}/\text{g}$, a vízgőz fajhője (állandó nyomáson) $0,44\text{ cal}/(\text{g } ^{\circ}\text{C})$. [$10 + 160 + 200 + 1080 + 88\text{ kcal} = 1538\text{ kcal}$]

7. feladat*. Egy ember átlagosan 15 -ször lélegzik percenként, egy-egy liter levegőt belélegezve. Mennyi hőt von el a szervezettől a belélegzett levegő felmelegítése télen percenként? Mekkora teljesítménynek felel ez meg? Tegyük fel, hogy a külső hőmérséklet $-13\text{ }^{\circ}\text{C}$, s a levegő átveszi a test $37\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os hőmérsékletét. A levegő fajhője $0,238\text{ cal}/(\text{g } ^{\circ}\text{C})$.

8. feladat. Egy 40 g -os, $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$ hőmérsékletű jégkockát $3\text{ dl } t$ hőmérsékletű vízbe ejtünk. Mekkora legyen t , ha azt szeretnénk, hogy a jégkocka teljesen felolvadjon? Mekkora lesz a közös t_1 hőmérséklet, ha $t = 20\text{ }^{\circ}\text{C}$? Mennyi jég fagy ki a kockára, ha a víz kezdetben $t = 0\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os? [$t > 11,3\text{ }^{\circ}\text{C}$, $7,6\text{ }^{\circ}\text{C}$, $2,5\text{ g}$]

9. feladat*. Mennyi jég marad az előző feladatban leírt rendszerben, ha a kezdeti hőmérséklet $t = 4\text{ }^\circ\text{C}$?
10. feladat. Egy 2 g-os, 300 m/s-os sebességgel haladó lövedék egy 1 kg-os fadarabba csapódik be, mely egy fonál végén lóg, s a becsapódás után kileng. Feltéve, hogy az „elveszett” mechanikai energia (a lövedék és a fadarab kezdeti mozgási energiájának különbsége) fele fordítódik a lövedék felmelegítésére, hány fokkal melegszik fel a lövedék, ha az ólom fajhője $0,13\text{ J}/(\text{g }^\circ\text{C})$. [173 °C]
11. feladat. Egy szoba levegőjét T_1 -ről T_2 hőmérsékletűre melegítjük. A nem tökéletes szigetelés miatt a levegő nyomása változatlan marad, azaz a levegő egy része kiszorul a szobából. Feltéve, hogy a falak hőmérséklete még nem változott meg, s a levegő ideális gáz, mutassuk meg, hogy a levegő belső energiája nem változik. (Útmutatás: az ideális gáz belső energiára vonatkozó állapotegyenlete: $E = C_V nT + \text{konstans}$, a térfogattól függetlenül. Itt C_V az állandó térfogaton mért (konstans) mólhő. Ha eredetileg n mol levegő volt a szobában, hány mol marad bent a felmelegedés után?)